

School en Cultuur

Vier (de) seizoenen met de Familie Pluim
Herfst

School en Cultuur

Vier projecten. Ieder seizoen een! Doe je mee met de familie Pluim?

Projectenserie voor groep (0) 1 en 2

Ontwikkeling van het project:

De Werkhoven 'Geschiedenis voor u':
Anne Werkhoven-Kuus, Annet Werkhoven-Scherpel
en Caroline Reulen-Scherpel.

Vormgeving: Yanno Post / Nina Werkhoven

De Werkhoven 'Geschiedenis voor u'

April/mei/juni 2025

Copyright:

Dit materiaal is bedoeld voor gebruik binnen uw school en mag niet vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden voor gebruik daarbuiten zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van De Werkhoven 'Geschiedenis voor u'.

Inhoudsopgave

• Inleiding	3
• Doelen	3
• Verantwoording	3
• Activiteitenoverzicht 1 t/m 3	4
• Activiteit 1	5
• Activiteit 2	6
• Activiteit 3	7

Bijlagen

• 1 Activiteitenoverzicht	8
• 2 Herfstliedjes	10
• 3 Kleurplaat	11
• 4 Eekhoorn Groot	12
• 5 Heel veel blaadjes	13
• 6 Blaadjes	14
• 7 Kleurplaat 2	15
• 8 Kleurplaat 3	16

Inleiding

Dit is het eerste project van vier, waarin de familie Pluim wordt gevolgd tijdens de seizoenen. De herfst is altijd een spannend seizoen. Er gebeurt van alles: bladeren van de bomen verkleuren, het wordt frisser en er valt meer regen, dieren gaan op zoek naar eten voor de wintervoorraad...

In dit project draait alles om de herfst. De familie Pluim gaat op zoek naar eten om te verzamelen. Maar wat verzamelen ze dan? Verder zijn er legio liedjes over de herfst en ontzettend veel creatieve mogelijkheden. In het introductieverhaal tippen we aan wat er te gebeuren staat en in de roulatie-activiteiten gaan de leerlingen aan de slag met zoveel mogelijk kanten van de herfst. Heel veel plezier!

Doelen

Door middel van dit project worden de leerlingen geactiveerd om na te denken over het seizoen 'herfst', wat betekent dat voor de natuur, de dieren in het bos?

De leerlingen leren en werken op verschillende creatieve manieren over het thema 'herfst'

Kunstzinnige vorming:

Kerdoel 54: De leerlingen leren beelden, muziek, taal, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren

Verantwoording

De herfst is een spannend seizoen. Er gebeurt van alles in het bos, met het weer en met de dieren in het bos. Het is ook een moment om in een klas te starten met een nieuw project in een nieuw schooljaar. Het verhaal van de familie Pluim start daarom ook in de herfst.

De veranderingen in het bos: verkleuring van de blaadjes, paddenstoelen, boomvruchten als eikels, beukenootjes en dennenappels...er is voor

kinderen altijd wel wat te beleven in een herfstbos en...voor dieren is er veel te doen.

Over de herfst zijn veel liedjes geschreven en is er veel creatief materiaal voor handen. Dat maakt dit onderwerp ook erg flexibel en aantrekkelijk. Er kunnen spelletjes gedaan worden en het is gemakkelijk te integreren in andere vakgebieden: er kan over geteld, getekend, gezongen en geknutseld worden. Maar ook is het een stukje wereldoriëntatie. Kortom: er zitten heel veel speelse- en leerzame elementen in werken over de herfst. Met dit thema sluiten we nauw aan op de beleavingswereld van kleuters. Het project kan naar eigen inzicht aangevuld of ingekrompen worden. Mogelijkheden te over! Veel plezier!!

Activiteitenoverzicht 1 t/m 3

Ieder project bestaat uit drie onderdelen

- Een voorbereidende activiteit:
Het voorleesverhaal van de familie Pluim en het sparen van materiaal dat gebruikt gaat worden in de groepjes;
- De bezoeken en/of de onderdelen in groepjes;
- De tentoonstelling en/of ludieke afsluiting.

Voorbereiding

Een paar dagen voordat het project gaat beginnen vraagt de leerkracht aan de leerlingen om spulletjes van huis mee te nemen die met de herfst te maken hebben: gekleurde bladeren, eikeltjes, dennenappels en beukenootjes, plaatjes van een herfstbos, dieren in het bos, plaatjes van verkleurde bomen, maar ook: closetrolletjes, ronde kartonnen waspoederdozen, enzovoorts.

De spulletjes komen bij elkaar te liggen op en bij de projecttafel zo kunnen we (ook) een herfstbos bouwen! Een grote poster van een herfstbos kan er eventueel achter. Dit allemaal om in de sfeer van het thema te komen.

Activiteit 1

Familie Pluim in de herfst-startactiviteit met Babetje Pluim

Activiteit A:

- **Activiteit:** Babetje Pluim komt samen met de poppenspeler in de klas. Samen vertellen ze uit het boek over de familie Pluim in de herfst. Er worden korte opdrachten gegeven naar aanleiding van het verhaal. Samen worden er herfstliedjes gezongen.
- **Duur:** Max. 30 minuten.
- **Benodigdheden:** De poppenspeler en Babetje nemen het verhaal van de herfst mee. Daarnaast nemen ze materialen mee die gebruikt kunnen worden voor het project: kleurplaten, liedjes, eikeltjes, beukennootjes en verschillende soorten blaadjes, die laten ze achter voor op de thematafel of voor de roulatieopdrachten. Zelf ook spullen op een tafel bij elkaar zetten en leerlingen materiaal ervoor laten verzamelen.

Activiteit B:

- **Activiteit:** Als Babetje en de poppenspeler weg zijn (evt. na een korte pauze) kijken naar het filmpje over het bos, het herfstweer en bosdieren in de herfst.
- **Duur:** Max. 30 minuten.
- **Benodigdheden:** Filmpje klaarzetten op digibord via link van Koekeloere in de herfst: <https://schooltv.nl/video-item/koekeloere-weer-herfstweer>

Activiteit C:

- **Activiteit:** Napraten en dan een tekening of schilderwerk maken van de familie Pluim of van andere dieren uit het bos.
- **Duur:** Max. 30 minuten.
- **Benodigdheden:** C. Al klaar zetten op de tafeltjes: Wasco en verf, A3 papier, kleurpotloden, verfkwasten, water, kranten voor op de tafels.

Activiteit 2

Herfst in de klas

Deze les kan meer dagen in beslag nemen: werken over de herfst: in een roulatiesysteem gaan alle leerlingen op verschillende manieren werken over de herfst.

Activiteit A:

- **Activiteit:** Start in de kring. Terugkomen op de vorige activiteit. Wat hebben we allemaal gezien/gemaakt? Liedje(s) zingen over de herfst.
- **Duur:** Max. 10 minuten.
- **Benodigdheden:** Tekst liedje(s) over de herfst (bijlage 2).

Activiteit B:

- **Activiteit:** Uitleg over de werkjes die gedaan kunnen worden over de herfst. Alle gemaakte werkjes komen in de klas te hangen, worden op de vensterbanken gezet en op de thematafel geplaatst.
- **Duur:** Max. 30-45 minuten.
- **Benodigdheden:** Zet de materialen klaar volgens bijlage 1 Activiteitenoverzicht:
 - Materialen die nodig zijn voor de verschillende werkjes (er zijn zes verschillende werkjes, voor vijf tafels, één facultatief.
 - Materialen klaarzetten op de verschillende tafels.

Activiteit C:

- **Activiteit:** Er wordt gewerkt in een groepje aan een grote boom met daarin het nest van de familie Pluim. (Met behulp van wastonnen, closetrolletjes, stro/hooi enz. en geknipte blaadjes.)
- **Duur:** Max. 30-45 minuten.
- **Benodigdheden:** Wastonnen, closetrolletjes, stro/hooi enz. en geknipte blaadjes. Zie bijlage 1 Activiteitenoverzicht activiteit 2 Grote Herfstboom en het nest van Familie Pluim. Kleurplaten voor die niet meewerken aan de boom (zie bijlage 3,7,8).

Activiteit 3

De tentoonstelling

Activiteit A:

- **Activiteit:** In de kring. Terugkomen op de vorige activiteit(en). Liedjes zingen over de herfst.
- **Duur:** Max. 30 minuten.
- **Benodigheden:** Tekst liedje(s) over de herfst (bijlage 2).

Activiteit B:

- **Activiteit:** We maken een tentoonstelling van alle werkjes en de ouders komen kijken. Wat vinden zij ervan? De leerlingen kennen verschillende liedjes over de herfst. Die kunnen gezongen worden als de ouders komen kijken naar de tentoonstelling.
- **Duur:** Max. 30 minuten.
- **Benodigheden:** Tentoonstelling inrichten met elkaar van alle herfstwerkjes. De boom met het nest heeft een centrale plaats.

Bijlage 1: Activiteitenoverzicht

Activiteit 1	Compost maken
Korte inhoud	Ontdekken door de tijd heen wat composteert en wat niet. In de ene bak verdwijnt alles op den duur, of komt er iets uit groeien. In de andere bak gebeurt er niks.
Benodigdheden	Twee grote plastic, of ijzeren bakken met aarde erin. Klokhuis, beukennootjes, eikels, blaadjes, karton, in de ene bak doen. Plastic bekertje, lepel, glazen potjes in de andere bak doen.
Activiteit 2	Grote Herfstboom en het nest van Familie Pluim
Korte inhoud	Er wordt gewerkt aan een grote herfstboom met daarin het nest van de Familie Pluim.
Benodigdheden	Klaarzetten op de verschillende tafels: wastonnen, closetrolletjes, blaadjes en vruchten uit het bos, wit en gekleurd papier, pritt, scharen, wasco, verf, kleurpotloden. Kopieer de kleurplaten voor leerlingen die niet werken aan de boom.
Activiteit 3	Herfstslinger
Korte inhoud	Een slinger van gekleurde stroken (geel, oranje, rood, bruin) maken. In elkaar lussen en vastplakken. Ophangen in de klas. Dit kan eventueel ook met echte blaadjes van verschillende bomen.
Benodigdheden	Klaarzetten op de tafel: Gekleurde stroken papier (geel, oranje, rood, bruin). pritt of plaksel en scharen. De leerlingen kunnen verschillende echte blaadjes mee nemen. De leerkracht rijgt de blaadjes met draad aan elkaar tot een slinger.
Activiteit 4	Eekhoorn
Korte inhoud	Eekhoorn bruin kleuren of beplakken met bruin papier. Staart beplakken met bruine propjes crêpepapier.
Benodigdheden	Klaarzetten op de tafel: Gekopieerde eekhoorn (zie bijlage 4) bruin papier of sitspapier. pritt of plaksel, scharen, bruin crêpepapier.
Activiteit 5	Kleuren mengen
Korte inhoud	Met de primaire kleuren (geel, rood, blauw) nieuwe kleuren maken van verf. Blaadjes verven en evt. uitknippen en een collage maken.
Benodigdheden	Klaarzetten op de tafel: Wit papier (om uit te proberen). Gekopieerd blad met blaadjes. (zie bijlage 5) kwasten, gele, rode, blauwe verf, scharen, pritt of plaksel. Vel papier bijvoorbeeld geel om de blaadjes op te plakken.

Bijlage 1: Activiteitenoverzicht

Activiteit 6	Uitveeg techniek
Korte inhoud	Blad met verschillende blaadjes uitknippen. De randen van de blaadjes kleuren met pastelkrijt. Op zwart papier uitvegen.
Benodigdheden	Klaarzetten op de tafel: Gekopieerd blad met blaadjes, (zie bijlage 6) scharen, pastelkrijt, zwart papier. (A4)
Activiteit 7	Eekhoorn of paddenstoel boetseren
Korte inhoud	Van natuurklei een eekhoorn of een paddenstoel boetseren
Benodigdheden	Klaarzetten op de tafel: Onderleggers voor de klei, natuurklei. Als de klei gedroogd is: verf, kwasten of penselen.
Activiteit 8 (reserve)	Ecoline blazen
Korte inhoud	Een druppeltje ecoline wegblazen met een rietje. Er komen allerlei kronkel-paadjes en de kleuren mengen zich.
Benodigdheden	Klaarzetten op de tafel: Verschillende kleuren ecoline, wit papier, rietjes. Schorten voor de kinderen.

Bijlage 2: Herfstliedjes

Eekhoorn

uit kleuterliedjes

van Herman Broekhuizen

Eekhoorn, eekhoorn
met je lange staartje.
Eekhoorn, eekhoorn
spring maar met een vaartje,
tikke, takke, tonen
roetsj.....in de bomen!

Het regent, het regent

Het regent, het regent
de pannetjes worden nat.
Er kwamen twee soldaatjes aan
die vielen op hun gat.

Tikke,takke regen

uit kleuterliedjes

van Herman Broekhuizen

Tikke,takke regen.
Tik,tak op het dak.
Tikke, takke regen
op de wegen.
Plens, plens, plas, plas, plas
druppeltjes op mijn regenjas.

Herfst, wat heb je te koop

uit kleuterliedjes

van Herman Broekhuizen

Herfst, herfst wat heb je te koop.
Duizend kilo blaad'ren op een hoop.
Zakken vol met wind
Ja, mijn kind

Pak je laarzen

uit DingDong

Pak je laarzen,pak je jas
moeder breidt een wollen das.
Loop (stamp,huppel, enz.)
maarin de regen.
Loop maar in de wind.
Klap in je handen m'n lieve kind.

Hoor de wind eens waaien

uit kleuterliedjes

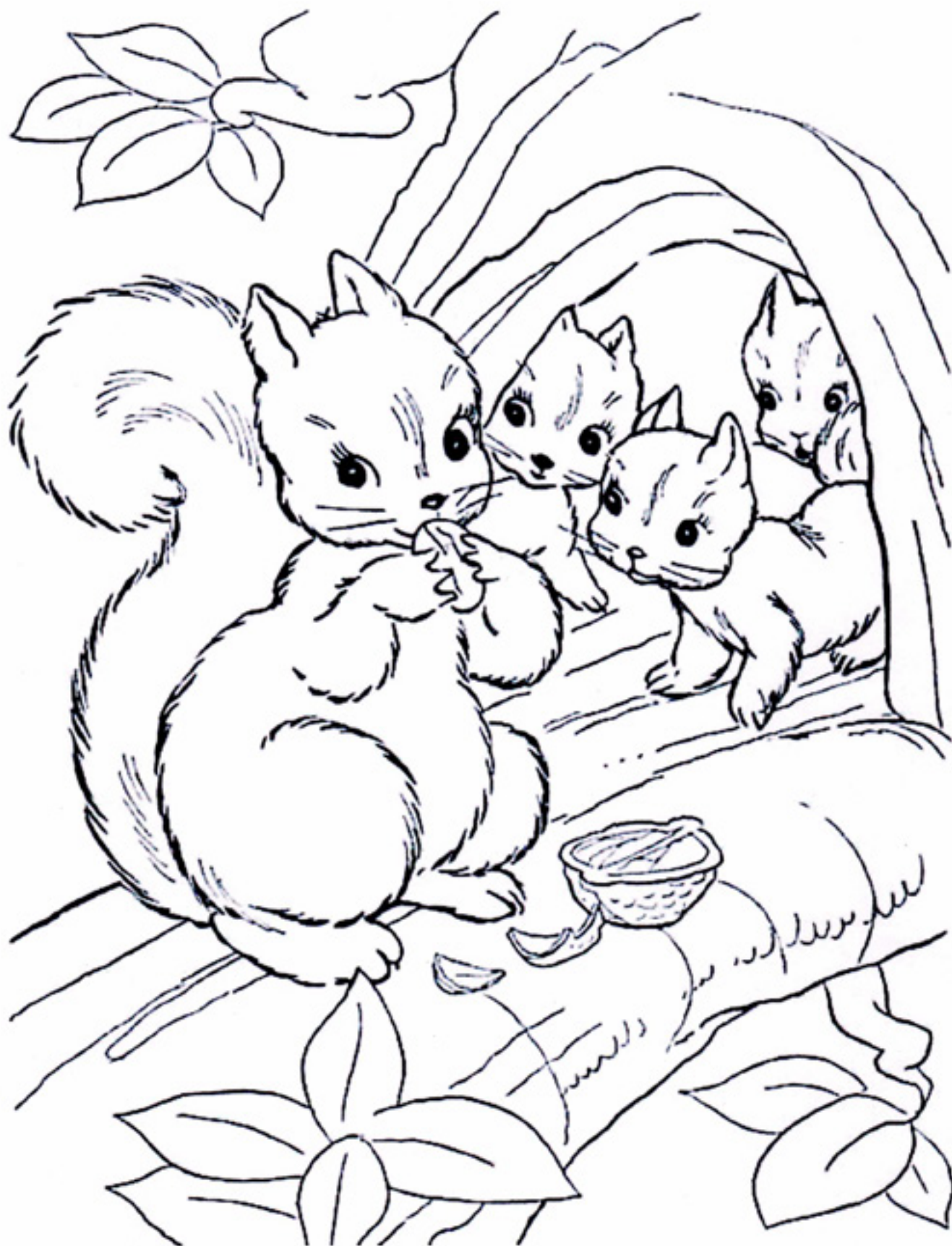
van Herman Broekhuizen

Tikke,takke regen.
Tik,tak op het dak.
Tikke, takke regen
op de wegen.
Plens, plens, plas, plas, plas
druppeltjes op mijn regenjas.

De herfst is weer gekomen

Herfst, herfst, herfst is weer gekomen.
Daar komt de wind, die schud aan alle bomen!
Alle blaadjes vallen, de takken worden kaal!
Klap in je handen allemaal!!

Bijlage 3: Kleurplaat

Bijlage 4: Eekhoorn Groot

Bijlage 5: Heel veel blaadjes

Bijlage 6: Blaadjes

Bijlage 7: Kleurplaat 2

Bijlage 8: Kleurplaat 3

